

Załącznik do Uchwały
Rady Miejskiej Nr V/40/11
z dnia 24 marca 2011 r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY
SOLEC KUJAWSKI
NA LATA 2007– 2015
Aktualizacja Strategii grudzień 2010 r.**

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH MIEJSKO GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W SOLCU KUJAWSKIM**

SPIS TREŚCI

I. Podstawy opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	6
1. Wartości i zasady.....	6
2. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną	8
3. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej	13
4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.....	14
4.1. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013.....	14
4.2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej.....	16
4.3. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej.....	18
5. Struktura dokumentu i autorzy	20
II. Diagnoza sytuacji społecznej w mieście i gminie Solec Kujawski	21
1. Charakterystyka miasta	21
1.1. Rynek pracy.....	21
1.2. Gospodarka.....	23
1.3. Mieszkalnictwo.....	24
1.4. Edukacja, kultura, sport.....	24
1.5. Ochrona zdrowia.....	25
III. Zasoby umożliwiające realizację strategii.....	26
1. Kadra Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy.....	26
2. Struktura Ośrodka Pomocy.....	26
3. Świadczenia środowiskowe realizowane w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy.....	29
4. Analiza wydatków i dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań Ośrodka.....	31
4.1. Dochody realizowane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.....	31
5. Zadania własne gminy na podstawie sprawozdania z działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2009.....	32

5.1. Zasilki okresowe, dożywianie i pomoc w naturze. Dożywianie w ramach dotacji celowej, program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.....	32
5.2. Struktura i wydatki poszczególnych rodzajów świadczeń.....	33
IV. Charakterystyka głównych problemów w zakresie polityki społecznej	34
1. Bezrobocie	34
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	37
3. Niepełnosprawność	38
4. Problemy ludzi starszych	38
5. Alkoholizm, narkomania i przemoc.....	41
6. Partnerzy i realizowane projekty.....	44
V. Określenie misji i wizji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	47
1. Misja.....	47
2. Wizja.....	47
VI. Analiza SWOT.....	48
VII. Zasady i uwarunkowania opracowania strategii.....	50
1. Zasady.....	50
2. Uwarunkowania Strategiczne.....	50
3. Uwarunkowania prawne strategii.....	51
VIII. Główne cele strategiczne.....	56
IX. Wdrażanie oraz źródła finansowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	65
1. Monitoring i ewaluacja.....	65
1.1. Zespół wdrażający strategię.....	65
1.2. Roczna ocena wdrażania strategii.....	66
2. Podmioty uczestniczące w realizacji strategii.	66
3. Źródła finansowania strategii	67
4. Uwagi końcowe	67

Wstęp

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali miasta. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie miasta i gminy Solec Kujawski została sporządzona w oparciu o dane, którymi dysponuje Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim uzyskane w bieżącej jego działalności oraz instytucji i organizacji z nim współpracujących. W oparciu o diagnozę został opracowany program pomocy społecznej na lata 2007 - 2015, który jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej w Solcu Kujawskim przez wcześniejsze lata jego działalności. Konsekwentna i systematyczna praca pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim umożliwiła przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług: poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Działania Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy w Solcu Kujawskim mają na celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej beneficjentów pomocy społecznej, lecz także usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. „Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2007 – 2015” zorientowana jest na umożliwienie harmonijnego rozwoju oraz wyrównywanie szans społecznych mieszkańców poprzez doskonalenie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w mieście oraz instytucjami działającymi

w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo.

Zawarte w niej cele:

- wynikają z rzeczywistych potrzeb mieszkańców,
- uwzględniają potencjał ekonomiczny miasta,
- ich realizacja umożliwi kształtowanie poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.

Na wszystkich etapach opracowania „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2007 – 2015” korzystaliśmy z merytorycznej pomocy pracowników instytucji działających w systemie pomocy społecznej a jej ostateczna wersja była poddana konsultacji jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej.

I. Podstawy opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Wartości i zasady

W nauce o polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym natomiast pojęciem, „kwestia społeczna” określa się te problemy, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa,
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych,
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu oznacza on przeciwieństwo pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, iż „źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa w mechanizmach życia zbiorowego (...) mogą być jak każdy problem społeczny - ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skale ogólnopaństwowa (...) również międzynarodowa”.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych - kwestii społecznych, upatrywać należy w frakcjonowaniu społeczeństwa, są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa,

- gwałtowna zmiana społeczna,
- opóźnienie kulturowe,
- przemiany w gospodarce wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania,
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych,
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych,
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych,
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk,
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna,
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych,
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Socjologowie utrzymują, że w obszarze polityki społecznej występuje konflikt interesów. Konflikt pomiędzy ideą a działaniem. Idee wyprzedzają działania i rzeczywistość.

Julian Auleytner analizując politykę społeczną jako działalność państwa w pracy „Polityka społeczna Teoria i praktyka”, określa następująco role państwa w zakresie podmiotów polityki społecznej:

- Celem działalności państwa i samorządu (jako podmiotu) jest poprawa położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych,
- Prowadzenie bieżących działań osłonowych,
- Widzenie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem,
- Dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych,
- Polityka społeczna w nowym ustroju przestała być własnością państwa,
- Określenie publicznych funduszy celowych i administrowanie nimi,
- Określenie zadań w zakresie socjalnej funkcji państwa.

W polityce społecznej Unii Europejskiej, co nie jest bez znaczenia, z uwagi na nasze przystąpienie do tej struktury, podstawę wszelkich działań stanowią cele odnoszące się do trzech obszarów:

- polepszenie warunków życia, pracy i kształcenia,
- prawo do zatrudnienia i prawo do wykształcenia,
- stworzenie systemu zabezpieczenia społecznego

Realizacja tych celów oparta jest na zasadach socjalnych wspólnoty:

- zasadzie subsydiarności,
- zasadzie osobistej wolności,
- zasadzie solidarności.

Najważniejszymi, ogólnie akceptowanymi wartościami współczesnej polityki społecznej, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w strategii, są:

- bezpieczeństwo socjalne tzn. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba, bezrobocie, inwalidztwo, itp.),
- wiara w zasoby ludzkie, a więc inwestycje w człowieka, tzw. Tworzenia równych szans rozwoju dla ludzi,
- pokój społeczny, traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi (redystrybucja dochodu narodowego na rzecz grup upośledzonych jak i dialogu społecznego),
- życie rodzinne, uznanie rodziny za podstawową instytucję społeczną (...),
- polityka społeczna jest polityką pro - rodzinną.

Powyższymi zasadami i wartościami kierowali się autorzy przygotowując niniejszy dokument.

2. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy

(zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie.

Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Konieczność opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę szeregu istotnych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to między innymi:

Ustawa o pomocy społecznej (DZ.U z 2004r. Nr 64 poz. 593 z późniejszymi zm.). Warunki prawne i organizacje systemu pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2008.r Nr 115 poz. 728 ze zmianami).

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizacje pomocy społecznej,
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1).

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi: Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3.1).

Ustawa wymienia również przypadki, w jakich udziela się pomocy społecznej. Według ustawy o pomocy społecznej udziela się ją osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze,
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity) - Dz. U z 2006 roku nr 139, poz. 992 z późn. zm.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy

społecznej. Zamiast, tak jak dotychczas, szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń, ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122 poz. 1143)

stwarza szanse na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Projekt ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w "inkubatorach społecznych" – Centrach Integracji Społecznej - lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej, bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez Powiatowy Urząd Pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy, zaś Powiatowy Urząd Pracy do refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia przez pierwsze dwanaście miesięcy. Nowa ustawa stwarza

możliwość powołania Centrów Integracji Społecznej, w których osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, np. bezdomne lub uzależnione od alkoholu, będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne. Osoby te będą przebywały w centrach od 1 do 1,5 roku oraz będą otrzymywały pieniądze za wykonywaną pracę. W pierwszym miesiącu pracy wynagrodzenie będzie równe 40 proc zasiłku dla bezrobotnych, a w okresie do jednego roku - 80 proc zasiłku.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111 poz. 535, z późn. zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. nr 96 poz. 873 z 2003r.).

Uchwalona w dniu 24 kwietnia 2003 r. ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa, to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r., (Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473, zmianami).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4[1] ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

3. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

W zakresie polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską. dotyczące Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego. Są to między innymi:

- a. Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE).
- b. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99 WE).

- c. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE).
- d. Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE).
- e. Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE).

4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych

Strategia intergacji i rozwiązywania problemów społecznych miasta i gminy Solec Kujawski skonstruowana została po analizie krytycznej dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa i powiatu.

4.1. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza naszemu krajowi ogromną szansę na zmniejszenie dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw.

Narodowy Plan Rozwoju Na lata 2007-2013 spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią wysoki

wzrost gospodarczy, spowodują umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz przyczynią się do wzrostu zatrudnienia przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W Narodowym Planie Rozwoju zawarto główne zasady sprzyjające realizacji podstawowych wartości. Są nimi:

- pomocniczość państwa, czyli umacnianie samorządności terytorialnej i budowa społeczeństwa obywatelskiego z zachowaniem autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi;
- uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno - gospodarczego rozwoju;
- polityka prorodzinna, która przyczynia się do wyższego poziomu dzietności, gwarantuje prawidłowy rozwój dzieci i promuje partnerski model rodziny;
- ochrona rynku i konkurencji;
- zapewnienie równego dostępu do sądów i ochrony konstytucyjnych praw;
- dialog obywatelski i partnerstwo społeczne;
- kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwo w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje trzy cele strategiczne:

1. Utrzymanie kraju na ścieżce wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych deficytów. Zagrożeniem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu stagnacji i spowolnionego tempa wzrostu gospodarczego. Można przewidywać, że tempo wzrostu gospodarczego zbliży się do poziomu 6 procent. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalać tendencję wzrostową.

3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja ustrojowa w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno - gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowią zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz stają się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m. in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie planu na lata 2004-2006.

4.2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum). Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji

Společnej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Společnej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Společnej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Společnej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji prawa do edukacji są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji prawa do zabezpieczenia socjalnego:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego

też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji prawa do pracy:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji prawa do ochrony zdrowia:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji innych praw społecznych:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

4.3. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście

poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego.

W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone,
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia,
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi

instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

4. Struktura dokumentu i autorzy

Strategie rozwiązywania problemów społecznych można uznać za względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych) prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Niniejszy dokument został przygotowany przez zespół pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim. W grudniu 2010 roku dokonano aktualizacji danych zawartych w strategii.

Realizacja Strategii umożliwi racjonalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów w celu rozwiązywania problemów społecznych. Strategia będzie podlegała ewaluacji oraz będzie systematycznie monitorowana. Strategia i wynikające z niej programy są otwarte i elastyczne, podlegać będą okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikały będą ze zmieniającej się sytuacji społeczno – ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się wymogów prawnych. Wszelkie zmiany do strategii wprowadzane będą w formie aneksu.

II. Diagnoza sytuacji społecznej w mieście i gminie Solec Kujawski

1. Charakterystyka miasta

Miejsko - wiejska gmina Solec Kujawski leży na lewym brzegu Wisły w regionie geograficznym - zwanym Kotliną Toruńską, w obrębie fizyczno - geograficznego makroregionu Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Usytuowana pomiędzy dwoma dużymi aglomeracjami miejskimi Bydgoszczą i Toruniem. Lasy na terenie miasta i gminy Solec Kujawski zajmują 12 780 ha, co stanowi 73,4% ogólnej powierzchni.

Miasto i gmina Solec Kujawski jest jednostką administracyjną, składającą się z jednego miasta i 4 sołectw: Chrośna, Otorowo, Makowiska, Przyłubie. Według danych z ewidencji ludności miasto i gminę Solec Kujawski na dzień 31 grudnia 2009 r. zamieszkiwało ogółem 16174 (w tym w mieście - 15120, na pozostałym obszarze gminy 1054). Liczba mężczyzn ogółem wynosiła 7806 (w tym w mieście - 7272, na pozostałym obszarze gminy - 534), liczba kobiet ogółem 8368 (w tym w mieście - 7848, na pozostałym obszarze gminy - 520). Zameldowanych na pobyt czasowy było 388 mieszkańców (w tym w mieście - 361, na pozostałym obszarze gminy- 27). W 2009 roku urodziło się 207 osób a zmarło 154. Zawartych zostało 213 małżeństw. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wynosiła 1545, w tym nowych 173. Wykreślono z ewidencji 104 podmioty gospodarcze.

1.1. Rynek pracy

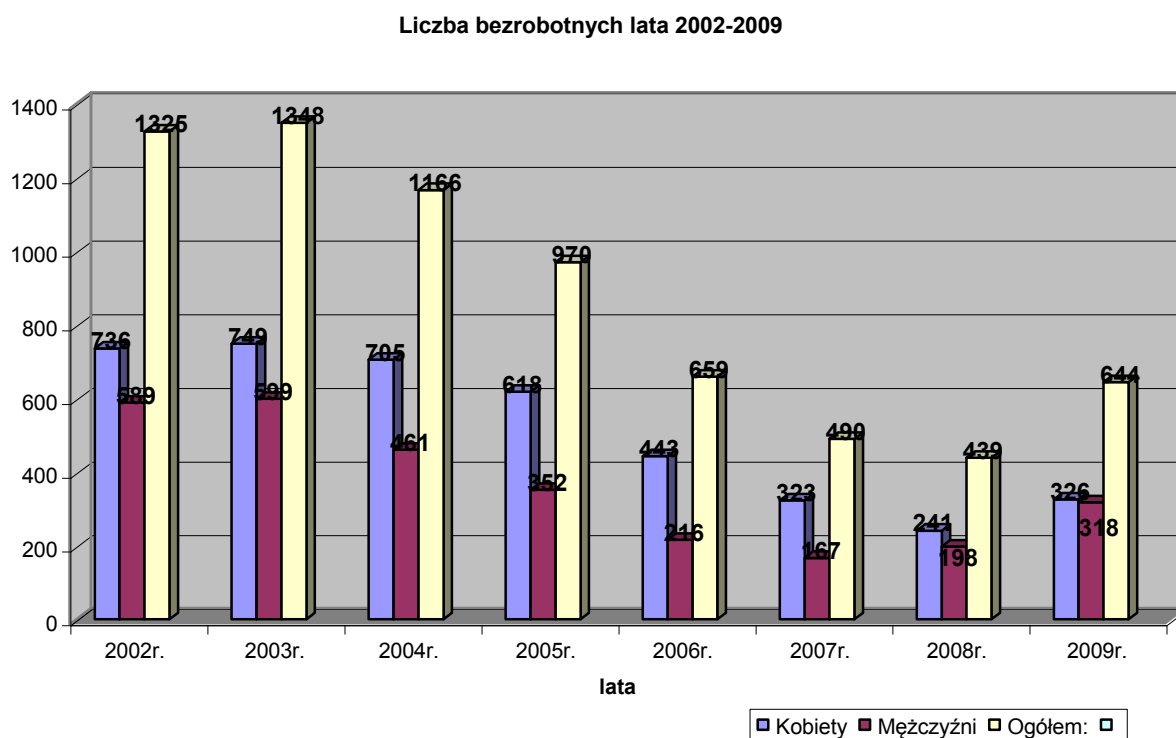
Od początku lat 90 sytuacja na lokalnym rynku pracy charakteryzuje się wyraźnym brakiem równowagi między popytem a podażą. Na dzień 31 grudnia 2004 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy, filia w Solcu Kujawskim, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 1166. w tym 705 kobiet. Prawo do zasiłku posiadały 133 osoby, tj. 11,41 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta i gminy w tut. Urzędzie Pracy. W roku 2009

odnotowano wzrost liczby bezrobotnych kobiet i mężczyzn w stosunku do lat 2007-2008.

Tabela 1: liczba osób bezrobotnych w latach 2002 – 2009*

	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.
Kobiety	736	749	705	618	443	323	241	326
Mężczyźni	589	599	461	352	216	167	198	318
Ogółem:	1325	1348	1166	970	659	490	439	644

Wykres 1: – Liczba osób bezrobotnych na przełomie lat 2002 – 2009*

*na podstawie: GUS - Bank Danych Regionalnych.

Formy pomocy udzielane osobom bezrobotnym w roku 2009 były następujące:

- Zasiłek dla bezrobotnych,
- Refundacja kosztów wynagrodzenia w przypadku zatrudnienia osoby bezrobotnej w postaci:
  - prac interwencyjnych,
  - promocji absolwenta,
  - robót publicznych,
  - prac społecznie użytecznych,
- dodatek aktywizacyjny dla osób, które podjęły prace w czasie pobierania zasiłku,
- staże dla absolwentów,
- przygotowanie zawodowe u pracodawcy bez nawiązania stosunku pracy,
- stypendia dla osób kontynuujących naukę,
- szkolenie, wraz z wypłatą dodatków szkoleniowych,
- dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- zwrot kosztów dojazdu do pracodawcy lub na szkolenie.

1.2. Gospodarka

Na terenie Solca Kujawskiego występują następujące podmioty gospodarcze: przedsiębiorstwa, spółdzielnie, spółki, własność komunalna i inne. Prywatna działalność gospodarcza dotyczy produkcji, usług i handlu. Ogółem na dzień 31 grudnia 2009 r. zarejestrowanych było 1 490 podmioty gospodarcze*. W ich czołówce znajdują się firmy zatrudniające najwięcej pracowników, takie jak SOLBET, SOLBET – ZREMB, DROBEX, PASACO, „S0LBUS" Spółka z o.o., Zakład Naprawy Samochodów, AUTOS, KLIMAT. Na terenie Gminy powstał **Park Przemysłowy** jest to inwestycja zrealizowana przy pomocy środków unijnych "PHARE 2001". Park Przemysłowy powstał na obszarze 36,3 ha, z czego tereny inwestycyjne wynoszą 29 ha, drogi i uzbrojenie terenu 7,3 ha.

Inwestycja zakończona została na początku 2005 roku, jednak na terenie parku już wcześniej rozpoczęły działalność takie firmy jak : P.P.H.U "Autos", P.W.P.U "Granit", Polimer, Thermoplastics Polska sp. z o.o., Regionalne Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o., Junget Sp. z o.o., "Pasaco" Sp. z o.o., Hydrapres Sp. Akcyjna. Ponadto na terenie parku działają: MBA - System Sp. z o.o., P.P.H "Folbah", Bogner - Komexim Sp. z o.o., "Optimo" Spółka cywilna , "Drobex" Sp. z o.o., Unibest Sp. z o.o., P.P.H.U Hobby, Les Sp. z o.o. oraz DHL Polska.

Większość pozostałych firm zatrudnia do 5 pracowników i prowadzi działalność w sektorze handlu i usług. Atutem gminy jest fakt, iż funkcjonuje ona w większym systemie gospodarczym, jakim jest aglomeracja przemysłowo – miejska, Bydgoszcz. Znajduje w niej zatrudnienie pewna część mieszkańców gminy.

1.3. Mieszkalnictwo

Właścicielami zasobów mieszkaniowych w gminie są gmina, dwie spółdzielnie mieszkaniowe: SM „Transportowiec”, „Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa”, wspólnoty mieszkaniowe z udziałem gminy, zakłady pracy i mieszkania stanowiące własność prywatną. Szacuje się, iż 88% mieszkań gminy zaopatrzonych jest w sieć gazową, 86% mieszkań ogrzewanych jest z centralnych źródeł ciepła, a 90% mieszkań zaopatrzonych jest w wodę z wodociągu i odprowadza ścieki do kanalizacji.

1.4. Edukacja, kultura, sport

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają dwie szkoły podstawowe: Zespół Szkół nr 1 i Szkoła Podstawowa nr 4 oraz Gimnazjum Publiczne nr 2 i Gimnazjum Publiczne przy Zespole Szkół nr 1. Szkolnictwo ponadgimnazjalne obejmuje Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Albert”. Głównym

ośrodkiem kształcenia policealnego i wyższego dla młodzieży z terenu gminy są szkoły bydgoskie oraz w mniejszym stopniu, szkoły toruńskie. Opiekę nad dzieckiem w wieku przedszkolnym zapewniają placówki publiczne - Przedszkole Integracyjne „Promyczek”, niepubliczne Przedszkole „Reksio” oraz Ochronka Sióstr Służebniczek. Działalność kulturalną i sportową na terenie gminy prowadzą: Soleckie Centrum Kultury oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji. W strukturze Centrum funkcjonują: kino, kawiarnia muzyczno – literacka, biblioteka z czytelnią, galeria „Homo - Faber” oraz sekcje zainteresowań. Ośrodek Sportu i Rekreacji jest wyposażony w arenę sportową, kompletne zaplecze obsługowe dla sportowców i widowie dla 1000 widzów Ponadto ma własną bazę noclegową w liczbie 39 łóżek. Na terenie Solca Kujawskiego znajduje się nowoczesny basen kryty oraz Park Jurajski z dużym placem zabaw dla dzieci i kinem 5D.

1.5. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę nad zdrowiem mieszkańców na poziomie podstawowym zapewnia publiczny zakład opieki zdrowotnej - Miejsko – Gminna Przychodnia Zdrowia oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, przy ul Piastów 1a. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z porad lekarzy w poradniach ogólnych, dla dzieci, dla kobiet i stomatologicznej. Do dyspozycji mieszkańców dostępne są następujące gabinety specjalistyczne: chirurgiczny, okulistyczny, laryngologiczny, dermatologiczny, rehabilitacyjny oraz medycyny pracy. Ponadto Miejsko - Gminna Przychodnia Zdrowia wyposażona jest w rentgen oraz mammograf. Pomoc doraźna, w dni wolne od pracy, poza godzinami pracy Miejsko - Gminnej Przychodni Zdrowia świadczona jest w budynku przy ul. Toruńskiej 8A. Na terenie gminy funkcjonuje także Stacja Pogotowia Ratunkowego.

III. Zasoby umożliwiające realizację strategii

Za realizację zadań z zakresu polityki społecznej na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski odpowiedzialny jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powołany Uchwałą Nr X/58/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim z dnia 26 kwietnia 1990r., działający zgodnie ze statutem MGOPS przyjętym Uchwałą Nr XIII/88/2004r. z późniejszymi zmianami.

Zadaniem Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy jest:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej.
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych).
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizacja środowiska lokalnego

1. Kadra Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy

W Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest ogółem 36 pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym 8 pracowników socjalnych. Wykształceniem wyższym legitymuje się 18 osób, specjalizacja I stopnia - 4 osoby, specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej - 2 osoby.

2. Struktura Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy

W strukturze Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wyodrębnia się:

- Środowiskowy Dom Samopomocy, ul 29 Listopada 10, będący ośrodkiem wsparcia i domem dziennego pobytu, przeznaczony dla 35 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Główne zadania Środowiskowego Domu Samopomocy to:

- pomoc osobom chorym psychicznie i niepełnosprawnym intelektualnie w organizacji i aktywizacji życia bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania,
  - zapewnienie posiłku,
  - terapia zajęciowo rehabilitacyjna,
  - świadczenia rekreacyjno – kulturalne,
  - pomoc w załatwianiu codziennych spraw, w tym również osobistych,
  - integracja podopiecznych ze środowiskiem.
- Dom Pogodnej Jesieni, mieszczący się przy ul Piastów 40 - powstał w 1997 roku, w trosce o osoby wymagające pomocy osób drugih. W domu jest osiem mieszkań, w tym jedno przystosowane dla osoby niepełnosprawnej, poruszającej się na wózku. Opiekę nad działalnością domu sprawuje Ośrodek Pomocy Społecznej.
  - Świetlice Terapeutyczne, mieszczące się przy ul. 29 Listopada 10 i w Szkole Podstawowej nr 4, ul. Słowackiego 4 - są miejscem spotkań dla dzieci zagrożonych uzależnieniem, wymagających opieki z powodu niedostosowania społecznego oraz pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo, zagrożonych patologią.
  - Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, ul. 29 Listopada 12, czynny dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych. Do dyspozycji osób mających problem alkoholowy są specjaliści terapii uzależnień.
  - Punkt Konsultacyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. 29 Listopada 10, czynny w każdy poniedziałek w godzinach popołudniowych. Do dyspozycji osób oczekujących pomocy pozostaje kurator zawodowy, psycholog oraz pedagog.
  - Punkt Konsultacyjny d/s Przeciwdziałania Narkomanii, ul 29 Listopada 12, czynny w każdy ostatni piątek miesiąca.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej, przeznaczone dla 25 osób, głównie z dysfunkcją ruchu. Placówka realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnej do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego i samodzielnego życia na miarę swoich możliwości.

Istnieje współpraca między Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej a organizacjami pozarządowymi, działającymi w sferze pomocy społecznej. Organizacje te integrują się w działaniach na rzecz mieszkańców miasta i gminy Solec Kujawski.

Mają one charakter „non profit” i zorientowane są na podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz osób i rodzin wymagających szczególnego wsparcia i pomocy. Najważniejsze z nich to:

- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, którego celem jest ochrona praw i interesów dziecka.
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, którego celem jest rozwijanie i propagowanie inicjatyw i postaw, sprzyjających zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych.
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”, którego celem jest reprezentowanie i obrona społecznych oraz prawnych interesów osób z zaburzeniami psychicznymi, a także tworzenie jak najkorzystniejszych warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.
- Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego, działające między innymi na rzecz osób bezrobotnych, poprzez pozyskiwanie środków na realizację programów w celu aktywizacji bezrobotnych, organizację prac interwencyjnych itp.

3. Świadczenia środowiskowe realizowane w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy

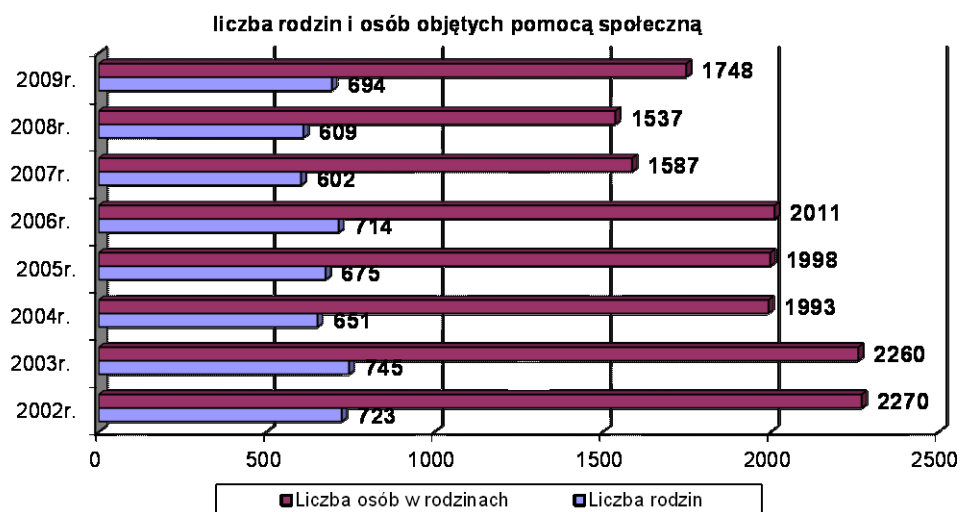
Codziennemu życiu mieszkańców miasta i gminy Solec Kujawski towarzyszą liczne problemy, obejmujące swoim zasięgiem coraz liczniejszą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenia. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, również do korzystania z pomocy społecznej. Charakterystycznym wyznacznikiem ubiegania się o pomoc jest przede wszystkim pogarszająca się sytuacja ekonomiczna mieszkańców miasta i gminy.

W 2009 roku świadczeniami pomocy społecznej objęto 12,51% mieszkańców a liczba rodzin i osób korzystających z pomocy była wyższa niż w latach 2007 –2008.

Tabela 2: Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w latach 2002 – 2009 r.

	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.
Liczba rodzin	723	745	651	675	714	602	609	694
Liczba osób w rodzinach	2270	2260	1993	1998	2011	1587	1537	1748

Wykres 2: Rodziny objęte pomocą społeczną u latach 2002 –2009

Ustawa o pomocy społecznej przyznała prawo do świadczeń osobom i rodzinom, między innymi z następujących przyczyn: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, z powodu klęski żywiołowej lub ekologicznej. Zauważalnym zjawiskiem w obszarze pomocy społecznej jest alkoholizm. Jest to trudne do rozwiązania zjawisko społeczne, gdyż zarówno jego źródłem, jak i jego skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić: uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia.

Tabela 3: Liczba rodzin według kryteriów powodów ubiegania się o pomoc w latach 2002 – 2009 r.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ubóstwo	201	217	330	346	375	348	284	314
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	6	23	17	18	6	23	33
Ochrona macierzyństwa	44	71	89	63	25	8	13	19
Bezrobocie	346	449	400	369	354	320	235	264
Niepełnosprawność	201	159	194	209	230	226	183	212
Długotrwała choroba	215	211	170	178	184	202	199	213
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	254	238	220	234	253	192	145	164
W tym:	161	114	135	133	131	130	132	135
-rodziny niepełne	62	65	64	59	50	58	56	54
- rodziny wielodzietne								
Alkoholizm	53	46	59	58	77	47	36	45
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego *	8	4	4	5	6	11	12	15

* W przedstawionej analizie osoby korzystające z pomocy mogą być wyszczególnione w kilku pozycjach.

Analizując dane, dotyczące powodów korzystania z pomocy w okresie trzech ostatnich lat, wynika, iż wśród rodzin największy odsetek stanowią rodziny dotknięte bezrobociem, długotrwałą chorobą, ubóstwem i niepełnosprawnością oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Od kilku lat, wśród mieszkańców miasta i gminy, obserwuje się zjawisko bezdomności. W myśl ustawy o pomocy społecznej za osoby bezdomne uważamy te osoby, które nie zamieszkują w lokalu mieszkalnym i w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy nie są zameldowane na pobyt stały. W rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, to osoby nie zamieszkujące w lokalu mieszkalnym i zameldowane na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

4. Analiza wydatków i dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań Ośrodka

Koszty funkcjonowania ośrodka łącznie z kosztami usług opiekuńczych wyniosły w 2009r. 1.234.654,78 zł, w tym wydatki bezpośrednio związane z utrzymaniem wyniosły 1.049.778,32 zł. a związane z prowadzeniem usług opiekuńczych 184.876,46 zł.

4.1. Dochody realizowane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy w Solcu Kujawskim

MGOPS realizuje dochody własne gminy oraz dochody zlecone gminy w 2009 roku zrealizowano dochody ogółem na kwotę 199.499,24 zł. z podziałem na:

a) Dochody własne gminy

- Zwrot za pobyt w DPS – 5.207,50 zł
- Odpłatność za usługi opiekuńcze – 38.537,99 zł
- Ulgi płatnika – 397,05 zł
- Odsetki – 9,08 zł

Razem: 44.151,62

Wymienione wyżej dochody stanowią dochód własny miasta i gminy Solec Kujawski.

2) Dochody z tytułu realizacji zadań zleconych gminie:

- Zwroty od dłużników alimentacyjnych z tytułu zaliczki alimentacyjnej – 32.611,97
- Zwroty od dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego – 115.600,62
- Odsetki ustawowe z funduszu alimentacyjnego – 3.485,92
- Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze - 39,75
- Odpłatność za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy – 3.609,36

Razem: 155.347,62

5. Zadania własne gminy na podstawie sprawozdania z działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2009

5.1. Zasiłki okresowe, dożywianie i pomoc w naturze. Dożywianie w ramach dotacji celowej, program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W roku 2009 na te formy pomocy łącznie wydatkowano kwotę 840.306,30 zł., co stanowi 15,31% wszystkich środków wydanych na pomoc bezpośrednią, z tego w ramach rozdziału 85214 (zasiłki i pomoc w naturze) kwotę 428.418,30 zł., kwotę 411.888,00 zł. w ramach rozdziału 85295 (pozostała działalność). Analizując wymienione zadania, ze względu na źródło ich finansowania, kwota 251.568,73 zł. to środki własne gminy, natomiast kwota 588.737,57 zł. to środki z budżetu centralnego na realizację zadań własnych gminy, z czego 121.482,00 zł. przeznaczono na wypłatę zasiłków okresowych oraz 247.000,00 zł. na dofinansowanie dożywiania.

5.2. Struktura i wydatki poszczególnych rodzajów świadczeń kształtowała się następująco:

a. Zasiłki okresowe – 125.138,79 zł., liczba świadczeń 498, przyznano dla 444 osób ze 155 rodzin.

Zasiłki okresowe przyznawane były w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, w przypadku rodziny – 50 % różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 20,00 zł. miesięcznie.

b. Zasiłki celowe (w tym specjalne zasiłki celowe) przyznawane były najczęściej na zakup: żywności, odzieży i obuwia, opału, podręczników i przyborów szkolnych, leków, środków czystości oraz opłatę za gaz i energię elektryczną oraz z powodu zdarzenia losowego. Na ten rodzaj pomocy przeznaczono kwotę 83.024,58 zł. (finansowaną w całości ze środków własnych gminy w ramach rozdziału 85214 § 3110). Objęto nimi 468 osób z 452 rodzin (w tym 74 osób z 74 rodzin - specjalny zasiłek celowy).

Zasiłki celowe przyznawano w kwotach od kilkudziesięciu złotych do ponad 350,00zł. W przypadku zdarzenia losowego były to kwoty znacznie wyższe.

c. Rządowy Program Wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zgodnie z porozumieniem zawartym z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim – pomocą objęto 1204 osoby. Wydatkowano 411.888,00 zł., z czego:

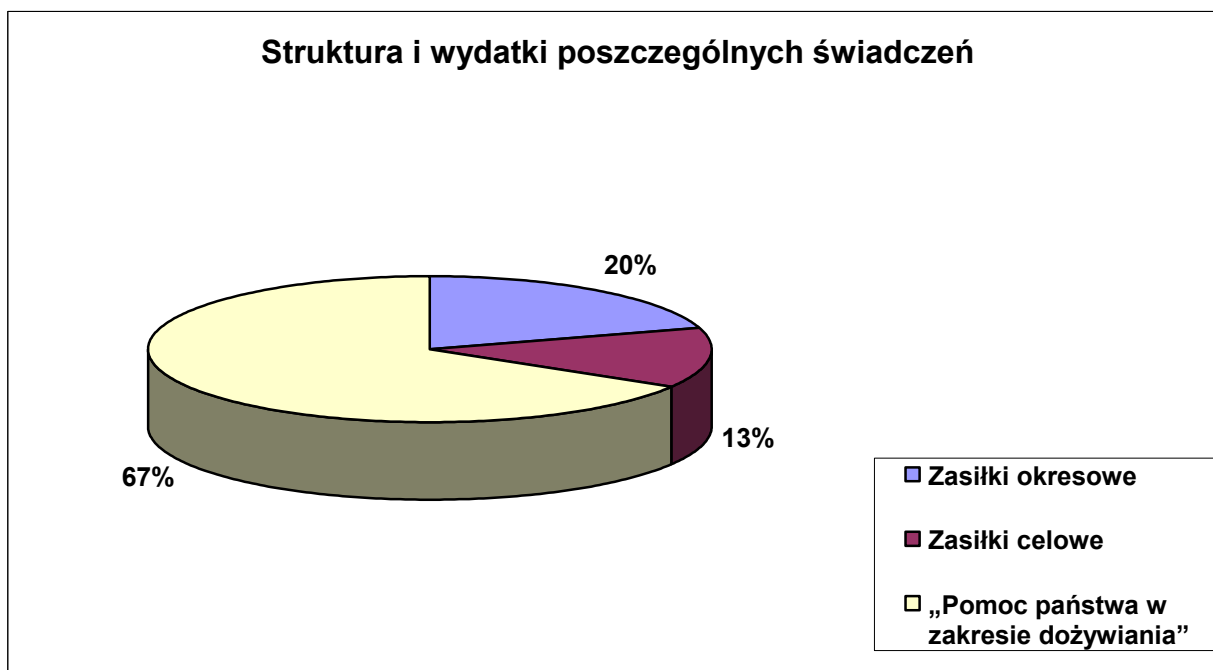
- 164.888,00 zł. środki własne gminy rozdział 85295 § 3110,
- 277.000,00 zł. środki otrzymane od Wojewody rozdział 85295 § 3110.

Środki wydatkowano na następujące formy pomocy:

1) zakup posiłków na kwotę 145.261,80 (87.270,00 – środki od Wojewody Kujawsko Pomorskiego, 57.991,80 – środki własne gminy), z tego:

- zakup posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach - 116.812,00zł.
- zakup posiłków dla dorosłych – 28.449,80 zł. *

Wykres 3: Struktura i wydatki poszczególnych świadczeń w roku 2009.

* Dane na podstawie Sprawozdania z działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim za rok 2009.

Infrastruktura pomocy rodzinom i osobom dotkniętym bezrobociem obejmuje: Powiatowy Urząd Pracy, Klub Pracy przy Sołeckim Centrum Informacji. Towarzystwo Rozwoju Solca Kujawskiego.

IV. Charakterystyka głównych problemów i kwestii społecznych

1. Bezrobocie

W następstwie przemian ekonomicznych zasadniczym problemem osób i rodzin korzystających z pomocy jest bezrobocie. Bezrobocie jest problemem, który oprócz wymiaru ekonomicznego ma duże znaczenie społeczne i psychologiczne. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia powoduje powstawanie negatywnych skutków, którymi dla osoby bezrobotnej są między innymi dezaktualizacja zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości i funkcjonowanie powyżej własnych możliwości. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te nasilają

się i w konsekwencji prowadzą do ubóstwa, frustracji, izolacji, wycofywania się z życia społecznego. Bezrobocie jest przyczyną rozszerzania się zjawisk patologii społecznych, co ma również wpływ na poziom i jakość życia rodzinnego.

Osoby bezrobotne, na tle populacji osób w wieku produkcyjnym, zamieszkujących miasto i gminę Solec Kujawski, stanowią w 2009 r. - 6,10%

W 2009 roku 264 rodziny, w których występuje bezrobocie skorzystało z pomocy społecznej. Wśród różnych form pomocy osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem przeważają świadczenia pieniężne. Niektóre rodziny skorzystały jednocześnie z kilku form pomocy. Były to m.in.: pomoc w naturze, drewno z wycinki, odzież i sprzęt gospodarstwa domowego, dary oraz pomoc w formie pracy socjalnej.

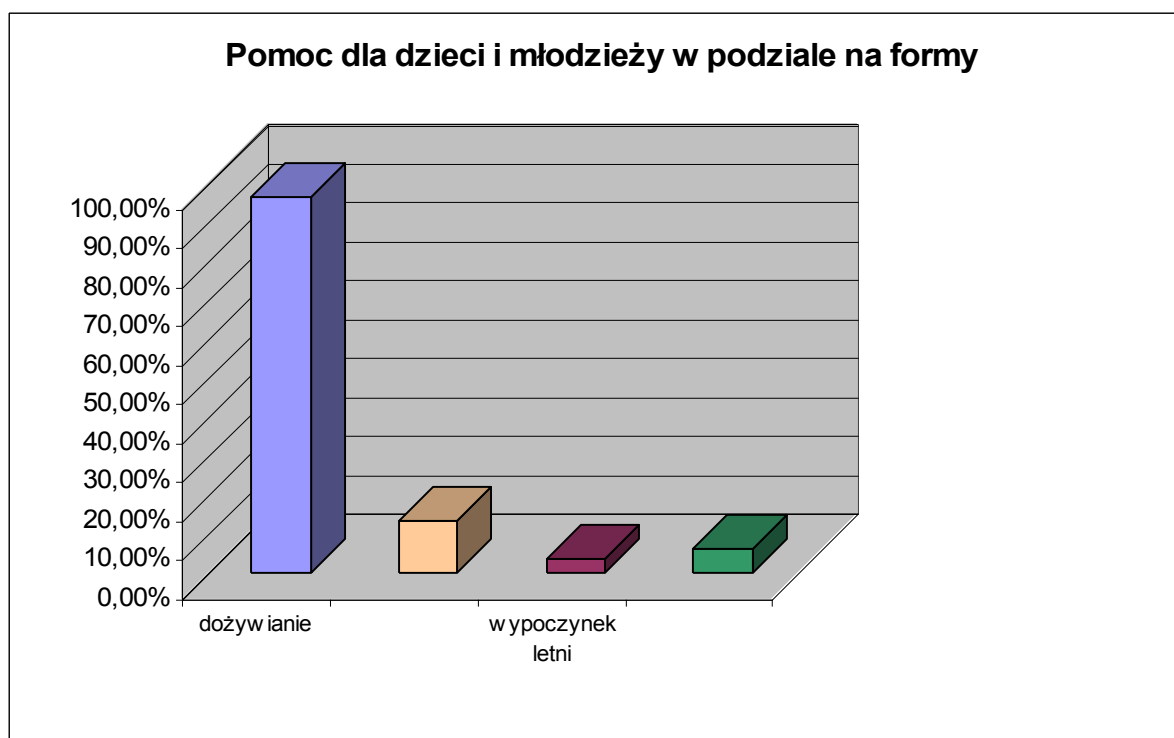
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Dzieci i młodzież do 18 r. życia, stanowią 7,14 % ogółu populacji zamieszkującej Solec Kujawski. W 2009 roku 363 dzieci i młodzieży objęto pomocą społeczną.

Część dzieci i młodzieży skorzystało ze wszystkich form pomocy.

Do najczęściej realizowanych form pomocy należało: dożywianie – 96,28% (zakup posiłków w szkołach – 83,06%, zasiłek celowy na pokrycie kosztów wyżywienia dzieci w przedszkolu - klasa"0" - 13,22%). Ponadto świadczone pomoc w formie zapewnienia wypoczynku letniego 3,72%, wsparcia w świetlicach terapeutycznych – 6,2 %.

Wykres 4: Pomoc dla dzieci i młodzieży w podziale na formy

Znaczącą część klientów MGOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziny niezdolne do samodzielnego stworzenia dzieciom podstawowych warunków bytowych i opiekuńczo-wychowawczych. Najpoważniejsze problemy niektórych rodzin wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, czyli takich, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie materialnych, psychicznych i społecznych potrzeb swoich członków. W skrajnych przypadkach niezaradność rodzin w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi problemami, takimi jak:

- uzależnienia,
- przemoc domowa,
- zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych,
- konflikty z prawem z powodu zachowań buntowniczych, agresji, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm.

W rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodzicom brakuje właściwych wzorców komunikacji i stworzona poczucia bezpieczeństwa, umiejętności tworzenia odpowiedniego klimatu życia

rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, a także obdarzania dzieci uwagą.

W roku 2009 bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych była powodem przyznania pomocy 164, co stanowiło 23,63% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej. Wśród udzielanych świadczeń rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi dominuje pomoc finansowa i w naturze, schronieniem objęto dwie samotne matki łącznie z czworgiem dzieci w Domu Samotnego Pasterza dla samotnych matek w Żołędowie.

Ponadto pracownicy socjalni podejmowali różne działania, skierowane na poprawę funkcjonowania tych rodzin poprzez poradnictwo, systematyczne kontakty z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, a w skrajnych przypadkach kierowali pisma do sądów o ustanowienie kuratora.

3. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne stanowią liczną społeczność miasta i gminy. Przyspieszony wzrost liczby osób niepełnosprawnych, nadaje temu zjawisku coraz większą rangę wśród innych problemów społecznych. Niepełnosprawność dotyka ludzi w każdym wieku, powodowana jest chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi. Osoba niepełnosprawna to taka, której stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji, pełnienie ról i zadań społecznych stosownie do wieku. Szacunkowo miasto i gminę Solec Kujawski zamieszkuje 1861 osób niepełnosprawnych. Stanowią one 11.69 % ogółu mieszkańców.

W 2009 roku niepełnosprawność była powodem przyznania pomocy dla 212 rodzin, co stanowiło 14,8 % ogółu rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Najczęściej osoby niepełnosprawne objęte pomocą Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim korzystały z pomocy w formie: finansowej i w naturze (76,80%), usług (17,53%)%, wsparcia w Środowiskowym Domu Samopomocy (18,56%).

Ponadto, osobom niepełnosprawnym, świadczona jest pomoc w formie skierowania do domów pomocy społecznej (dla osób przewlekle chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci oraz niepełnosprawnych fizycznie). Pomoc środowiskowa obejmuje działalność kulturalno - oświatową, organizowanie czasu wolnego, aktywizację, organizację imprez okolicznościowych. Ważnymi partnerami w realizacji zadań na rzecz niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe.

W ramach działań, w zakresie udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym MGOPS podejmuje wspólne działania z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
- Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Środowiskowym Domem Samopomocy
- Warsztatami Terapii Zajęciowej
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych
- Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności
- Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Solca Kujawskiego
- Służbą Zdrowia

4. Problemy ludzi starszych

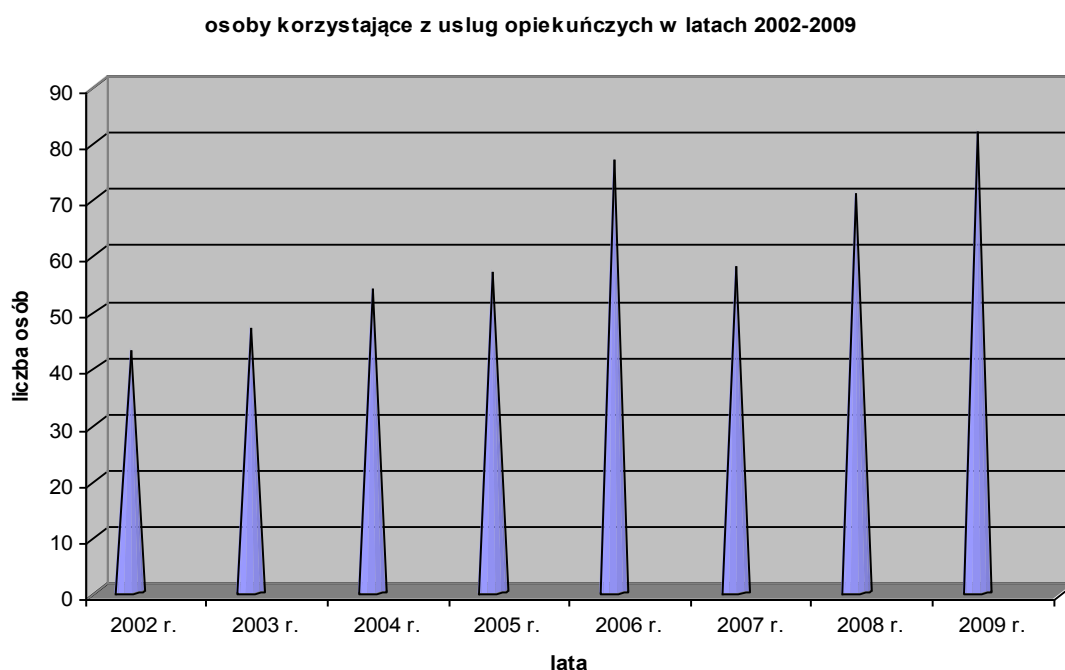
Na terenie miasta i gminy Solec Kujawski zamieszkuje 2694 osób w wieku poprodukcyjnym. Stanowią one 16,7 % ogółu mieszkańców. W roku 2009 na ogólną liczbę 1115 osób, które decyzją otrzymały świadczenie, 39 osób to osoby w wieku poprodukcyjnym. Osoby starsze objęte pomocą Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim, najczęściej korzystają z pomocy w formie usług opiekuńczych - 61.54 %, finansowej i w naturze - 7,69 %.

Pomocą finansową w formie usług opiekuńczych objęte było 61,54% osób starszych. Na przestrzeni lat liczba osób korzystających zmieniała się. W roku 2009 była najwyższa.

Tabela 4: Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2002-2009r.

	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
Usługi opiekuńcze (osoby starsze i niepełnosprawne)	43	47	54	57	77	58	71	82

Wykres 5: Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2001-2009

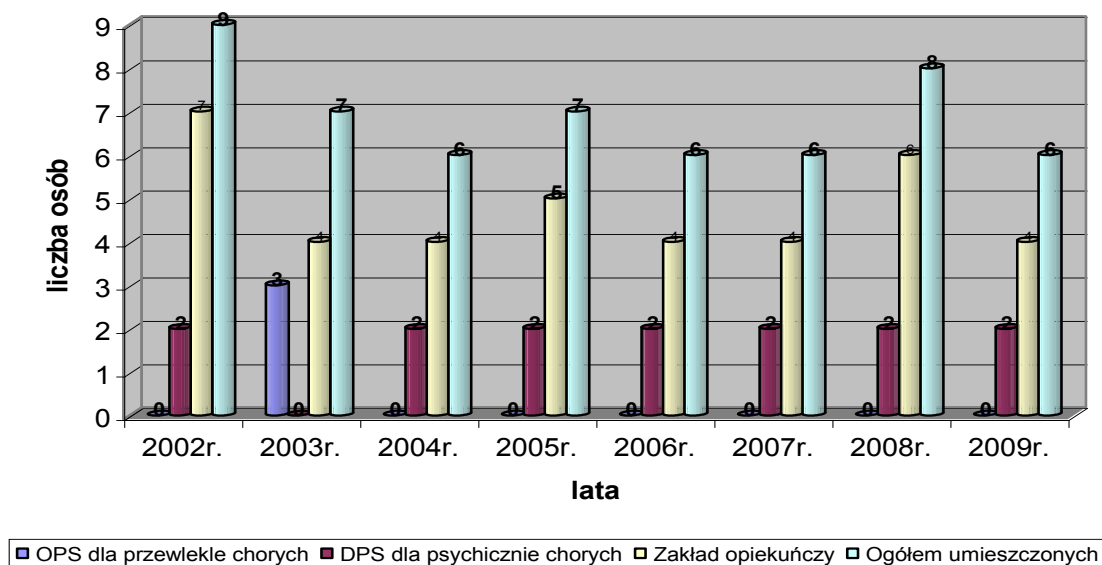

Ponadto osobom starszym świadczona jest pomoc instytucjonalna w formie umieszczenia w domach pomocy społecznej. Na przestrzeni lat utrzymywała się na podobnym poziomie.

Tabela 5: Liczba osób korzystających z pomocy instytucjonalnej w latach 2002-2009.

	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.
OPS dla przewlekłe chorych	0	3	0	0	0	0	0	0
DPS dla psychicznie chorych	2	0	2	2	2	2	2	2
Zakład opiekuńczy	7	4	4	5	4	4	6	4
Ogółem umieszczonych	9	7	6	7	6	6	8	6

Wykres 6: Liczba osób korzystających z pomocy instytucjonalnej w latach 2002-2009.

Pomoc osobom starszym obejmuje różne kierunki oddziaływań i wsparcia, między innymi pomoc środowiskową, ukierunkowaną na rozwój działalności kulturalno - oświatowej, organizowanie czasu wolnego, aktywizację, organizację imprez okolicznościowych, zajęcia terapeutyczne w Domu Pogodniej Jesieni, wydawanie Biuletynu Informacyjnego dla osób starszych, organizację Wieczery Wigilijnych.

5. Alkoholizm, narkomania i przemoc

Zauważalnym zjawiskiem w obszarze pomocy społecznej jest alkoholizm. Zespół uzależnienia od alkoholu (zgodnie z kryteriami zawartymi w 10 edycji międzynarodowej klasyfikacji chorób, urazów i przyczyn zgonów) definiuje się jako wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów, w ciągu ostatniego roku w kilkukrotnych okresach krótszych niż miesiąc:

- silne pragnienie lub poczucie przymusu picia,
- upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z piciem, fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego, zwiększona tolerancja alkoholu, koncentracja życia wokół alkoholu,
- uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, biopsychospołeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, pociągającym za sobą psychodegradację jednostki i rodziny, powoduje załamanie się procesów socjalizacyjnych dzieci i młodzieży, wzmacnia występowanie przemocy i prowadzi do współuzależnienia całej rodziny. Jest to trudny do rozwiązania problem społeczny, gdyż zarówno jego źródłem jak i skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi są: bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcja rodziny, długotrwała choroba, przestępczość (również przemoc w rodzinie).

Dotychczasowe metody rozwiązywania problemu uzależnienia alkoholowego to działania profilaktyczne, łagodzenie następstw uzależnień poprzez tworzenie dla dzieci świetlic terapeutycznych, lekarska i terapeutyczna pomoc w Punkcie Konsultacyjnym, pomoc w formie świadczeń i pomocy

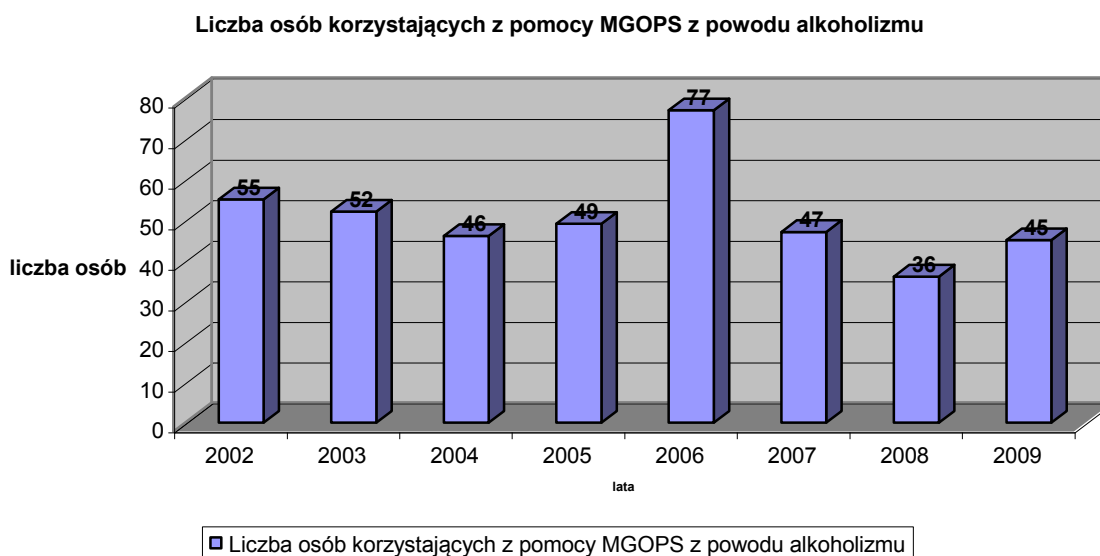
społecznej na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Tabela 6: Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu w latach 2002-2009.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba osób korzystających z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu	55	52	46	49	77	47	36	45

Najwyższą liczbę osób korzystających z pomocy z MGOPS z powodu alkoholizmu odnotowano w roku 2006, w kolejnych latach wystąpił znaczny spadek, a w roku 2009 ponowny wzrost.

Wykres 7: Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu w latach 2002-2009.

Infrastruktura pomocowa skierowana do grupy osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin obejmuje:

- **Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym.**

Podstawowym celem działania Punktu jest udzielanie klientom rzetelnych i fachowych informacji na temat choroby alkoholowej oraz informacji o możliwościach i formach terapii, w tym także motywowanie do podjęcia leczenia.

W Punkcie pracują:

- specjalista do spraw uzależnień (1 raz w tygodniu),
- doradca - terapeuta, specjalista w zakresie terapii odwykowej (raz w tygodniu).

- **Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie.**

Celem działalności Punktu jest:

- udzielanie niezbędnej wiedzy i informacji na temat przemocy,
- udzielanie porad prawnych oraz pomocy w formułowaniu pism urzędowych ofiarom przemocy,
- pomoc psychologiczna ofiarom przemocy.

Punkt czynny jest raz w tygodniu, porad i konsultacji udzielają:

- kurator zawodowy,
- psycholog,
- pracownik socjalny.

- **Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii.**

Celem funkcjonowania punktu jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży poprzez:

- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych programów profilaktycznych i terapeutycznych.
- prowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnej na tematy związane z problematyką narkomanii,
- konsultacje i poradnictwo dla dzieci, młodzieży i dorosłych uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

W Punkcie porad udziela specjalista ds. terapii uzależnień (3 razy w miesiącu).

- Świetlice terapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
Świetlice terapeutyczne czynne są przez pięć dni w tygodniu, w godzinach popołudniowych i prowadzone są przez doświadczonych pedagogów.
- Inne podmioty, którym zlecane są zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz współpracujące z realizatorami gminnego programu, m in.:
  - Komisariat Policji w Solcu Kujawskim,
  - Miejsko-Gminna Przychodnia Zdrowia,
  - Kuratorzy sądowi i społeczni,
  - Pedagodzy szkolni.

6. Partnerzy i realizowane projekty

Ważnymi partnerami w realizacji zadań na rzecz dzieci i młodzieży są organizacje pozarządowe i instytucje funkcjonujące na terenie miasta i gminy. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych, Urząd Miasta i Gminy, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, parafia pw. Św. Stanisława, Solecie Centrum Kultury.

W roku 2009 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy wzorem lat ubiegłych podejmował szereg działań ukierunkowanych na pomoc mieszkańcom Miasta i Gminy Solec Kujawski w pokonaniu trudnych sytuacji życiowych, w jakich się znajdują.

W ramach tych działań i dzięki współpracy z partnerami w 2009 roku zrealizowano:

- Rejs statkiem po Wiśle
- Udział MGOPS w realizacji programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej – PEAD”

- Zbiórka odzieży
- Udział MGOPS w projekcie „Wakacje na wesoło – półkolonie dla dzieci”
- Udział MGOPS w projekcie „Wesoła Gwiazdka”
- Udział MGOPS w projekcie „Wyjazdy kulturalno – oświatowe i turystyczno Krajoznawcze”
- Udział MGOPS w projektach „Wigilia dla samotnych, niepełnosprawnych” i Wigilia dla dzieci ze świetlic terapeutycznych:

-Projekt „Wolontariat w MGOPS”

-Projekt „ Nasze miasto naszym domem”

-Projekt „Na europejska nutę”.

W 2009 roku Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził drugą edycję projektu systemowego „**Nasza Przyszłość w Naszych Rękach**” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Na jego realizację wydatkowano 125.927,30 zł., z czego 112.737,06 zł. z dotacji rozwojowej oraz 13.190,32 zł. ze środków własnych.

Celem projektu było stworzenie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Docelową grupą projektu było 15 osób bezrobotnych bądź nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących na terenie Gminy, które korzystały z pomocy społecznej. W ramach realizacji projektu z uczestnikami zawarto i zrealizowano 15 kontraktów socjalnych z zastosowaniem narzędzi aktywnej integracji z grup aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej. Na rzecz poprawy funkcjonowania beneficjentów w środowisku społecznym prowadzona była praca socjalna przez 8 pracowników socjalnych. W ramach projektu uczestnicy brali udział w szkoleniach zawodowych, objęci byli wsparciem psychologa, doradcy zawodowego. Uczestniczyli też w warsztatach: umiejętności psychospołecznych, umiejętności wychowawczych dla rodziców i aktywnego poszukiwania pracy. 6 rodzin otrzymało wsparcie trenera –

terapeuty rodzinnego. Wszyscy uczestnicy ukończyli podstawowy kurs komputerowy.

W MGOPS od stycznia do czerwca 2009 roku odbywały się zajęcia dla dzieci uczęszczających do świetlicy terapeutycznej w ramach projektu pod nazwą: **„Szkoła równych szans - wspieranie rozwoju edukacyjnego dzieci i młodzieży w Solcu Kujawskim jednym z celów rewitalizacji”**, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu IX, Działanie 9.1, Poddziałanie 9.1.2, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W ramach realizacji powyższego Projektu odbywały się zajęcia taneczne oraz zajęcia z psychologiem. W trakcie zajęć dzieci miały okazję poznania tańców nowoczesnych, tańców latynoamerykańskich i innych. Ponadto uczestniczyły w zajęciach z psychologiem w trakcie, których uczyły się asertywności, wyrażania uczuć, radzenia sobie z emocjami itd. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu i trwały 2 godziny lekcyjne. Dzieci w ramach projektu miały zakupione stroje na zajęcia oraz obuwie.

Od października 2009 roku dzieci ze świetlicy terapeutycznej uczestniczyły w projekcie współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu IX, Działanie 9.1, Poddziałanie 9.1.2, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki **„Młodzież przyszłością powiatu bydgoskiego”**.

W MGOPS odbywały się i będą kontynuowane w roku 2010 zajęcia pod nazwą: „Program profilaktyczny i wspierający – dzieci dorosłych alkoholików; dzieci z rodzin dysfunkcyjnych”. W ramach zajęć dzieci uczyły się prawidłowych zachowań, nabywały kompetencji społecznych, uczyły się radzić sobie z problemami, planowania, uczyły się też jak radzić sobie ze stresem oraz z zachowaniami agresywnymi. W ramach projektu dzieci spotykały się raz w tygodniu z psychologiem.

V. Określenie misji i wizji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Misja

AKTYWNE DZIAŁANIE MIEJSKO GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI W CELU PODNIESIENIA POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA I PRZECIWDZIAŁANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

2. Wizja

Naczelnym zadaniem Strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Wizja zarówno w teorii, jak i w praktyce definiowana jest jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania.” Kreowanie wizji, czyli przewidywanie przyszłości jest skomplikowanym procesem, który wymaga nie tylko twórczej wyobraźni i zdolności do syntezy, lecz także dużej wiedzy, która ma wpływ na obraz przyszłości naszej gminy. Urzeczywistnieniu wizji służy planowanie wieloletnie. Wizja miasta i gminy będzie bardziej realna, jeśli będzie to wspólna wizja jak najliczniejszej reprezentacji miasta i gminy i przez jej adresatów akceptowana.

Wizja Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim:

Podniesienie poziomu jakości życia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski poprzez ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej, w oparciu o różnorodne nowoczesne i innowacyjne formy wsparcia społecznego.

VI. Analiza SWOT

Mocne i słabe strony polityki pomocy społecznej realizowanej na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski.

Do opracowania mocnych i słabych stron problematyki pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski zastosowaliśmy analizę SWOT jako dobre narzędzie dla określenia celów strategicznych. Nazwa SWOT pochodzi od angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT wskazuje:

- wewnętrzne uwarunkowania o **pozytywnym** wpływie na sytuację społeczną,
- wewnętrzne uwarunkowania o **negatywnym** wpływie na sytuację społeczną,
- zewnętrzne uwarunkowania o **pozytywnym** wpływie na realizację celów,
- zewnętrzne uwarunkowania o **negatywnym** wpływie na realizację celów.

W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość określenia liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej z możliwością podziału na grupy dyspanseryjne, - dostateczne działania wyspecjalizowanej kadry pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się pracą z rodzinami wymagającymi specjalistycznej pomocy, - istnienie właściwej infrastruktury pomocy społecznej i standaryzacja świadczonych w niej usług, przygotowane procedury postępowania, - prowadzenie pracy socjalnej i działań socjalnych, - profesjonalne przygotowanie kadry pomocy społecznej do pracy z osobami wymagającymi wsparcia, - właściwy przepływ informacji między instytucjami pomocy społecznej, - dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi, - dobre wyposażenie informatyczne (sprzęt komputerowy, oprogramowanie), - funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego,	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenia prawne i niejasność przepisów w rozwiązywaniu problemów pomocy społecznej, - istnienie barier architektonicznych w budynku, w którym mieszczą się biura MGOPS, - zbyt mały wpływ instytucji pomocy społecznej na postanowienia sądów rodzinnych (i niechęć sądów do współpracy), - opieszałość sądów w sprawach związanych z uregulowaniem spraw i sytuacji dziecka w rodzinie, - brak wykwalifikowanej kadry do świadczenia podstawowych usług opiekuńczych, w zakresie umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego, w szczególności trudnych sytuacjach życiowych związanych z chorobą, niepełnosprawnością, cierpieniem, samotnością i umieraniem, - brak ukierunkowania na mobilność, aktywność fizyczną i społeczną klientów Działu Usług Opiekuńczych, - brak sieci lokalnych organizacji wspierających inicjatywy związane ze zdrowiem, - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw klientów pomocy społecznej,

<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie zespołu wolontariuszy wspierającego klientów w środowisku zamieszkania, - działania na rzecz dzieci i rodzin, organizowanie wypoczynku letniego 	<ul style="list-style-type: none"> - brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia w tym także osób niepełnosprawnych - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego - brak możliwości alternatywnych dla młodzieży - długi czas oczekiwania na mieszkania socjalne, - ograniczone środki na realizację celów.
<p style="text-align: center;">SZANSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, - członkostwo Polski w Unii Europejskiej, - dostęp do programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków zewnętrznych (unijnych, rządowych), - jednostka pomocy społecznej jest miejscem praktyk zawodowych i staży dla studentów i słuchaczy następujących bydgoskich uczelni: <ul style="list-style-type: none"> - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego - Wyższa Szkoła Gospodarki - Kujawsko - Pomorska Szkoła Wyższa - Akademia Humanistyczno – Ekonomiczna - Wyższa Szkoła Informatyki 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagrożenie funkcjonowania rodziny poprzez uzależnienia, bezrobocie, długotrwałe ubóstwo i przemoc w rodzinie, - występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, - niski poziom znajomości podstaw prawnych w społeczeństwie, - wzrost liczby dzieci wychowywanych poza rodziną biologiczną. - wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży

VII. Zasady i uwarunkowania opracowania strategii.

1. Zasady

Przy określeniu celów strategicznych znajdujących się w niniejszym opracowaniu kierowaliśmy się zasadami zmierzającymi do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej tj.:

Zasadą pomocniczości – w celu efektywnej realizacji polityki społecznej do realizacji celów strategicznych będzie wykorzystany potencjał organizacji pozarządowych.

Zasadą współodpowiedzialności - za kształt i realizację strategii odpowiedzialni są: władza publiczna, organizacje pozarządowe oraz beneficjenci poszczególnych programów tworzących strategię.

Zasadą orientacji na mieszkańców - podstawowym podmiotem działania jest społeczność lokalna - mieszkańcy Solca Kujawskiego. Władze samorządowe tworząc zadania uwzględniają ambicje, umiejętności, dążenia, wartości i wiedzę mieszkańców, tworząc warunki sprzyjające ich aktywności.

Zasadą lokalnego zróżnicowania celów i narzędzi oddziaływania - cele strategii są zróżnicowane, odpowiadają charakterowi miasta i mieszkańców Solca Kujawskiego. Podstawą zadań strategii jest wskazanie obszarów działań w sferze społecznej, których realizacja umożliwi zaspokojenie potrzeb mieszkańców.

2. Uwarunkowania strategiczne.

Strategia Lizbońska - plan rozwoju przyjęty dla Unii Europejskiej przez Radę Europejską na posiedzeniu w Lizbonie w roku 2000. Strategia opiera się przede wszystkim na założeniu, że gospodarka krajów europejskich wykorzysta do maksimum innowacyjność opartą na szeroko zakrojonych badaniach naukowych, zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy, co ma się stać głównym motorem rozwoju. Z punktu widzenia problematyki pomocy

społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego - narzędzie polityki regionalnej, które formułuje cele i sposoby ich realizowania na terenie województwa, bez określenia wyraźnego horyzontu czasowego. Strategia rozwoju regionalnego jest koncepcją działania zmierzającego do poprawy konkurencyjności regionu i podniesienia poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski - dokument przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XXXVI/254/2006 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 30 czerwca 2006 roku w sprawie zatwierdzenia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2006-2013” Jest ona koncepcją działania zmierzającego do długotrwałego i wielostronnie zrównoważonego rozwoju Solca Kujawskiego zgodnie z misją: Dynamiczny i zrównoważony rozwój zbliżający gminę do standardów europejskich.

3. Uwarunkowania prawne strategii

Opracowanie **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010 - 2015** oraz jej wdrażanie, odpowiada obowiązującym przepisom prawnym, do których należą:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej - Dz. U. z 2008 roku Nr 115 poz. 728 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004r. w sprawie rodzin zastępczych - Dz. U z 2004 roku, nr 233, poz. 2344 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo - wychowawczych - Dz. U z 2007 roku, nr 201, poz. 1455,

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego - Dz. U z 2005 roku, nr 77, poz. 672,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 29 września 2005r. w sprawie udzielania pomocy uchodźcom - Dz. U z 2005 roku, nr 201, poz. 1669,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r. w sprawie domów pomocy społecznej - Dz. U. z 2005r. Nr 217, poz. 1837,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności - Dz. U. z 2003 roku Nr 139 poz. 1328,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych - Dz. U. z 2005 roku Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity) - Dz. U. z 2008 roku Nr 14 poz. 92, z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity) - Dz. U. z 2007 roku Nr 70 poz. 473, z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii - Dz. U. z 2005 roku Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493 z 2009r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010r. Nr 28, poz. 146 Nr 125 poz. 842),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity) - Dz. U. z 2008 roku Nr 69 poz. 415 z późn. zm.,

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym - Dz. U. z 2003 roku Nr 122 poz. 1143 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - Dz. U. z 2003 roku Nr 96 poz. 873 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity) - Dz. U. z 2008 roku Nr 88 poz. 539 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity) - Dz. U z 2006 roku nr 139, poz. 992 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne - Dz. U z 2005 roku, nr 105, poz. 881 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2007 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne - Dz. U. z 2007 roku Nr 114 poz. 783,
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - Dz. U z 2009 roku, nr 1, poz. 7 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2008r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosków, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego – Dz. U. z 2008 roku Nr 136, poz. 855,
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego - Dz. U z 1964 roku, nr 43, poz. 296 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy - Dz. U z 1964 roku, nr 9, poz. 59 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny - Dz. U z 1964 roku, nr 16, poz. 93 z późn. zm.,

- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity) - Dz. U z 2004r, nr 39, poz. 353 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity) - Dz. U. z 2005 roku Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity) - Dz. U. z 2007 roku Nr 11, poz. 74 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity) - Dz. U. z 2000 roku, Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity) Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych - Dz. U. z 2005r. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity) - Dz. U. z 2002r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.,
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2010 nr 125 poz. 842).

**Wymienione powyżej regulacje prawne są podstawą do realizacji celów
Strategii w zgodności z zasadą subsydiarności państwa przy
jednoczesnym wykorzystaniu zasobów i aktywności społeczności
lokalnej.**

VIII. Główne cele strategiczne:

1. Budowa kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną
2. Wyrównywanie szans i integracja osób niepełnosprawnych
3. Podniesienie jakości życia osób starszych, zaspokajanie ich potrzeb.
4. Stymulacja społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu i innych uzależnień oraz zwiększenie skuteczności działań pomocy społecznej w tym zakresie
5. Przeciwdziałanie bezdomności
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny nr 1

Budowa kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

- Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym.
- Aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.
- Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym.
- Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny.
- Zapewnienie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin najuboższych w okresie wakacji zimowych i letnich.
- Wczesne oddziaływania profilaktyczne, jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysowi rodziny.
- Objęcie opieką przedszkolną dzieci z rodzin ubogich.

- Objęcie dożywianiem jak największej liczby dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy.
- Pomoc rodzinom i osobom żyjącym w ubóstwie, szczególnie z powodu bezrobocia, bezdomności, alkoholizmu, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- Upowszechnienie metody mediacyjnej, jako formy pracy z rodziną w celu rozwiązywania konfliktów.
- Angażowanie wolontariuszy w pomoc dzieciom, poprzez stworzenie bazy informacyjnej i koordynacji działań w ramach realizacji Programu „Wolontariat w MGOPS”
- Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
- Tworzenie systemu pomocy dziecku i rodzinie pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej lub zapewnienie opieki i wychowania poza rodziną generacyjną.
- Tworzenie systemu pracy z rodziną biologiczną, zastępczą lub adopcyjną dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo – wychowawczej w celu jego powrotu do środowiska rodzinnego.
- Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z problemami przemocy w rodzinie, rodzin z problemem alkoholowym.	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,	Liczba grup wsparcia, liczba osób objętych wsparciem	MGOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe i inne,
2.	Pomoc w likwidacji dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnienie systemu wsparcia dla rodziny. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, socjalne.	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,	Ilość porad, liczba osób objętych wsparciem	MGOPS Organizacje pozarządowe, TKOPD, służba zdrowia, parafie, psycholog, pedagog szkolny i inne.

3.	Objęcie wsparciem asystenta rodziny, rodzin niewydolnych wychowawczo, z symptomem wyuczonej bezradności.	2008-2015	Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	Ilość spotkań, Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	MGOPS
4.	Kontynuacja organizowania turnusów wypoczynkowych letnich i zimowych dla dzieci z rodzin ubogich, organizowanie wycieczek i wyjazdów do kina	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane od sponsorów, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Związek Miast Nadwiślańskich w Toruniu, UMiG, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Liczba zorganizowanych turnusów wypoczynkowych, Liczba dzieci korzystających z wypoczynku, Liczba zrealizowanych projektów	MGOPS, GKRPA, UMiG,
5.	Kontynuacja zaspokajania socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez zagwarantowanie bezpłatnych obiadów w szkole, i wyżywienia w przedszkolach	2007-2015	Środki własne, i ze źródeł zewnętrznych	Liczba dzieci korzystających z wyżywienia	MGOPS, organizacje pozarządowe i inne
6.	Innowacyjne wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość, zdrowy styl życia i inne.	2010-2015	Środki własne i ze źródeł zewnętrznych	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	MGOPS, organizacje pozarządowe, GKRPA,
7.	Kontynuacja pracy socjalnej z rodziną w kryzysie i zagrożoną kryzysem.	2010-2015	Środki własne i inne	Liczba wywiadów środowiskowych, liczba osób objętych pracą socjalną	MGOPS,
8.	Rozszerzenie profilaktycznej działalności informacyjno – konsultacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie	2010-2015	Środki własne, PO KL,	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	MGOPS, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja i inne.
9.	Innowacyjne rozwijanie wolontariatu w zakresie pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych	2009-2015	Środki własne	liczba wolontariuszy,	MGOPS, organizacje pozarządowe,
10.	Kontynuacja prowadzenia w świetlicach terapeutycznych zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych	2010-2015	Środki własne, PO KL,	Liczba zrealizowanych projektów, Liczba uczestników	MGOPS, organizacje pozarządowe, UMiG,
11.	Kontynuacja organizowania różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	2007-2015	Środki własne, GKRPA, PO KL. środki uzyskane od sponsorów	Liczba świetlic, liczba uczestników,	MGOPS, GKRPA. TKOPD, UMiG, organizacje pozarządowe
12.	Kontynuacja i nowe formy wsparcia finansowego rodzin i osób żyjących w ubóstwie, poprzez zasiłki i pomoc	2010-2015	Środki własne, PO KL środki uzyskane od sponsorów i inne	Wartości udzielonej pomocy, liczba rodzin, osób	MGOPS, parafie, organizacje pozarządowe i inne.

	rzeczową			objętych pomocą materialną i rzeczową,	
13.	Doskonalenie działań w celu tworzenia interdyscyplinarnego zespołu w zakresie rozwiązywania problemów związanych z kryzysem w rodzinie.	2007-2015	Środki własne,	Liczba spotkań,	MGOPS, TKOPD, GKRPA, Policja, Służba Zdrowia,
14.	Kontynuacja organizowania spotkań Wigilijnych, Wielkanocnych, zabaw karnawałowych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych .	2007-2015	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów	Liczba zorganizowanych spotkań, liczba osób uczestniczących	MGOPS, parafie, organizacje pozarządowe i inne.
15.	Organizacja szkoleń zawodowych, warsztatów aktywnego poszukiwania pracy w ramach aktywizacji osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i innych w ramach środków finansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.	2008-2015	Środki własne, PO KL	Liczba szkoleń i warsztatów, Liczba osób uczestniczących	MGOPS
16.	Prowadzenie zajęć warsztatów dla dzieci w świetlicach w ramach projektów finansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.	2008-2015	Środki własne, PO KL, Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy	Liczba warsztatów, Liczba osób uczestniczących	MGOPS,
17.	Utworzenie zespołów interdyscyplinarnych.	2010-2015	Środki własne	Liczba zespołów, ilość spotkań	MGOPS, TKOPD
18.	Wsparcie w ramach Programu Aktywności Lokalnej	2010-2015	Środki własne, PO KL	Liczba osób, liczba spotkań	MGOPS
19.	Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2010-2015	Środki własne	Liczba udzielonych porad i konsultacji, ilość interwencji	MGOPS

Cel strategiczny nr 2

Wyrównywanie szans i integracja osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- Zapewnienie kompleksowej i łatwo dostępnej informacji o usługach i świadczeniach społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Systematyczne monitorowanie potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Zwiększenie ilości miejsc dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy.
- Organizowanie dzieciom niepełnosprawnym wraz z opiekunem integracyjnych wyjazdów i spotkań.
- Udzielanie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom, w celu optymalizacji funkcjonowania społecznego.
- Aktywizacja osób niepełnosprawnych na bazie powstałych Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- Efektywne wykorzystywanie dostępnych funduszy.
- Wdrożenie programu wczesnej interwencji-opieki nad rodziną, w której urodziło się dziecko z grupy ryzyka, obciążone wadą rozwojową.
- Realizacja projektów skierowanych do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
- Pomoc wolontariuszy w ramach Programu „Wolontariat w MGOPS”
- Wdrażanie projektów skierowanych na integrację dzieci niepełnosprawnych z ich pełnosprawnymi rówieśnikami.
- Działania z zakresu budowania sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Działania z zakresu Programu Aktywności Lokalnej

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin, w których urodziło się dziecko z wadą rozwojową.	2010-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, PFRON	Liczba grup wsparcia, liczba osób objętych wsparciem	MGOPS, organizacje pozarządowe, i inne,
2.	Działalność punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych	2010-2015	Środki własne, PFRON	Liczba punktów konsultacyjnych, liczba porad	MGOPS organizacje samorządowe
3.	Kontynuacja organizacji imprez okolicznościowych wycieczek i wyjazdów do kina, zabaw karnawałowych, festynów i spotkań integracyjnych dla osób niepełnosprawnych	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane od sponsorów, PFRON, UMiG, MPiPS, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Liczba zorganizowanych wyjazdów, Liczba uczestników, Liczba zrealizowanych projektów	MGOPS, organizacje samorządowe
4.	Dostosowanie pomieszczeń i budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych	2010-2015	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów, PFRON	Liczba budynków i pomieszczeń, liczba projektów	MGOPS, organizacje samorządowe
5.	Innowacyjne formy pracy socjalna z rodzinami w kryzysie i zagrożonymi kryzysem	2010-2015	Środki własne i inne	Liczba wywiadów środowiskowych, liczba osób objętych pracą socjalną	MGOPS,
6.	Kontynuacja rozwijania wolontariatu w zakresie pomocy dzieciom niepełnosprawnym	2007-2015	Środki własne	Liczba zrealizowanych projektów, liczba wolontariuszy,	MGOPS, organizacje pozarządowe,
7.	Kontynuacja i poszukiwanie nowych form współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	2007-2015	Środki własne, PO KL	Liczba instytucji, organizacji, liczba porad	MGOPS, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia i inne.
8.	Wsparcie w ramach Programu Aktywności Lokalnej	2010-2015	Środki własne, PO KL	Liczba osób, liczba spotkań	MGOPS

Cel strategiczny nr 3

Podniesienie jakości życia osób starszych, zaspokajanie ich potrzeb, stworzenie spójnego i skoordynowanego systemu opieki nad seniorami i osobami przewlekle chorymi w miejscu zamieszkania.

Cele szczegółowe:

- Doskonalenie systemu informowania osób starszych o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy.
- Kontynuowanie zajęć terapeutycznych oraz poszukiwanie nowych form aktywizacji seniorów.
- Systematyczne diagnozowanie sytuacji osób starszych oraz ich potrzeb oczekiwania.
- Rozszerzenie zakresu i czasu usług opiekuńczych świadczonych w domu osób starszych i przewlekle chorych.
- Uzupełnienie profesjonalnych usług wolontariatem, pomoc osobom starszym świadczona przez młodzież.
- Powiększenie bazy Domu Pogodnej Jesieni dla starszych, samotnych osób.
- Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w realizacji projektów skierowanych do osób starszych,
- Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej oraz wolontariuszy, zajmującej się opieką nad ludźmi starymi.
- Aktywizowanie ludzi starszych i niepełnosprawnych poprzez edukację, rekreację, kulturę, sport i turystykę.
- Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego osób w podeszłym wieku, chorych i niepełnosprawnych.
- Wspieranie członków rodzin opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Powstanie grup wsparcia dla rodzin opiekujących się osobą starszą, przewlekle chorą	2010-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, PFRON	Liczba grup wsparcia, liczba osób objętych wsparciem	MGOPS, organizacje pozarządowe i inne,
2.	Kontynuacja aktywizacji ludzi starszych poprzez edukację, rekreację, kulturę, sport i turystykę.	2007-2015	Środki własne, MPiPS, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	MGOPS, organizacje samorządowe i inne
3.	Zapewnienie w miejscu zamieszkania usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług oraz specjalistycznych usług Opiekuńczych osobom w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym.	2010-2015	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów, PO KL	Liczba opiekunek, liczba podopiecznych, poziom usług (pomiar – ankieta)	MGOPS, organizacje samorządowe
4.	Kontynuacja organizacji imprez okolicznościowych, wycieczek i wyjazdów do kina, zabaw karnawałowych, festynów i spotkań integracyjnych dla osób starszych	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane od sponsorów, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego, PFRON	Liczba zorganizowanych wyjazdów, Liczba uczestników, Liczba zrealizowanych projektów	MGOPS, UMiG, organizacje samorządowe i inne
5.	Rozwijanie wolontariatu w zakresie pomocy osobom starszym	2007-2015	Środki własne, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego, MPiPS	Liczba zrealizowanych projektów, liczba wolontariuszy,	MGOPS, organizacje pozarządowe
6.	Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki sąsiedzkiej	2010-2015	Środki własne, PO KL	Liczba usług w ramach pomocy sąsiedzkiej	MGOPS, organizacje pozarządowe

Cel strategiczny nr 4

Stymulacja społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu i innych uzależnień oraz zwiększenie skuteczności działań pomocy społecznej w tym zakresie.

Cele szczegółowe:

- Zmiana zachowań i postaw mieszkańców oraz instytucji w sytuacjach związanych z alkoholem.

- Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
- Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania realizowane w ramach tego celu strategicznego, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości, są ujęte w uchwalanym corocznie Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjmowanym odrębną uchwałą.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z problemem alkoholowym,	2010-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,	Liczba grup wsparcia, liczba osób objętych wsparciem	MGOPS, organizacje pozarządowe, i inne,
2.	Kontynuacja działalności profilaktycznej, organizowanie akcji profilaktycznych i informacyjnych, festynów dla mieszkańców	2007-2015	Środki własne,	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	MGOPS, organizacje samorządowe i inne, GKRPA
4.	Organizowanie innowacyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	2010-2015	Środki własne, GKRPA, PO KL. środki uzyskane od sponsorów	Liczba świetlic, liczba uczestników,	MGOPS, GKRPA. TKOPD, UMiG, organizacje pozarządowe
5.	Wspieranie i prowadzenie działań promujących zdrowy tryb życia, trzeźwość, życie bez nałogów	2007-2015	Środki własne,	Liczba zrealizowanych projektów,	MGOPS, organizacje pozarządowe, GKRPA
6.	Kontynuacja Organizacji konkursów, akcji uświadamiających młodzież o zagrożeniach jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu i narkotyków	2007-2015	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów	Liczba zrealizowanych projektów, liczba odbytych spotkań , liczba uczestników	MGOPS, organizacje pozarządowe, GKRPA

Cel strategiczny nr 5

Przeciwdziałanie bezdomności.

Cele szczegółowe:

- Opracowanie i pomoc w realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
- Opracowanie informatora, zawierającego dostępne formy pomocy dla osób bezdomnych.

Cel strategiczny nr 6

Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe:

- Analiza działań organizacji samorządowych funkcjonujących na terenie miasta.
- Współpraca pomiędzy społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi i instytucjami rządowymi i samorządowymi.
- Integracja mniejszości etnicznych i narodowych ze społecznością miasta.
- Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych w mieście.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Kontynuacja promowania idei wolontariatu do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych	2007-2015	Środki własne, Środki pozyskiwane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, i inne źródła zewnętrzne	Liczba wolontariuszy, liczba zrealizowanych zadań	MGOPS, organizacje pozarządowe, i inne,
2.	Kontynuacja współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi	2007-2015	Środki własne,	Jakość współpracy (pomiar – np. ankieta)	MGOPS organizacje samorządowe i inne,
4.	Wspieranie powstających i istniejących organizacji pozarządowych	2007-2015	Środki własne, PO KL.	liczba wspieranych organizacji	MGOPS , UMiG, organizacje pozarządowe

IX. Wdrażanie oraz źródła finansowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Monitoring i ewaluacja.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a) monitoringu i ewaluacji (coroczna analiza wskaźników),
- b) budowy programów celowych, rozwijających przyjęte cele operacyjne.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami.

Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

1.1. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza gminy, a w jego skład wchodzi m. in. zastępca burmistrza, sekretarz Urzędu Miasta i Gminy, Dyrektor Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przewodniczący Komisji Opieki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Środowiska,

stanowisko w MGOPS ds. współpracy i z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem.

1.2. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi Miasta i Gminy Solec Kujawski i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów, celów, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

2. Podmioty uczestniczące w realizacji strategii.

Realizator główny:

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Partnerzy:

- Urząd Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komisariat Policji;
- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym;
- Świetlice Terapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii;
- Szkoły Podstawowe;
- Gimnazjum Publiczne;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych;
- Solecie Centrum Kultury;
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Miejsko - Gminna Przychodnia Zdrowia;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej;

- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka;
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych;
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”;
- Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego;
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy i filia w Solcu Kujawskim.

3. Źródła finansowania strategii

Możliwość realizowania poszczególnym celów operacyjnych będzie możliwa w zależności od posiadanych w budżetach środków finansowych. Należy wziąć pod uwagę finanse takich jednostek jak:

- Środki budżetu miasta i jednostek podległych;
- Środki powiatowego urzędu pracy;
- Środki organizacji pozarządowych;
- Dotacje i darowizny;
- Środki pomocowe Unii Europejskiej.

4. Uwagi końcowe

Powyższy dokument przedstawia schemat działania wszystkich uczestników życia społecznego Miasta i Gminy Solec Kujawski, który pozwala postrzegać nasze miasto jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy on długofalową wizję rozwiązywania problemów społecznych, a osiągnięte cele będą promować nasze miasto.

Dziękuję Wszystkim, którzy przyczynili się do powstania niniejszej Strategii, przedstawicielom instytucji publicznych i pozarządowych oraz osobom fizycznym. Wyrażam również nadzieję na dalszą współpracę w zakresie realizacji zapisów strategii w obszarze rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Autor